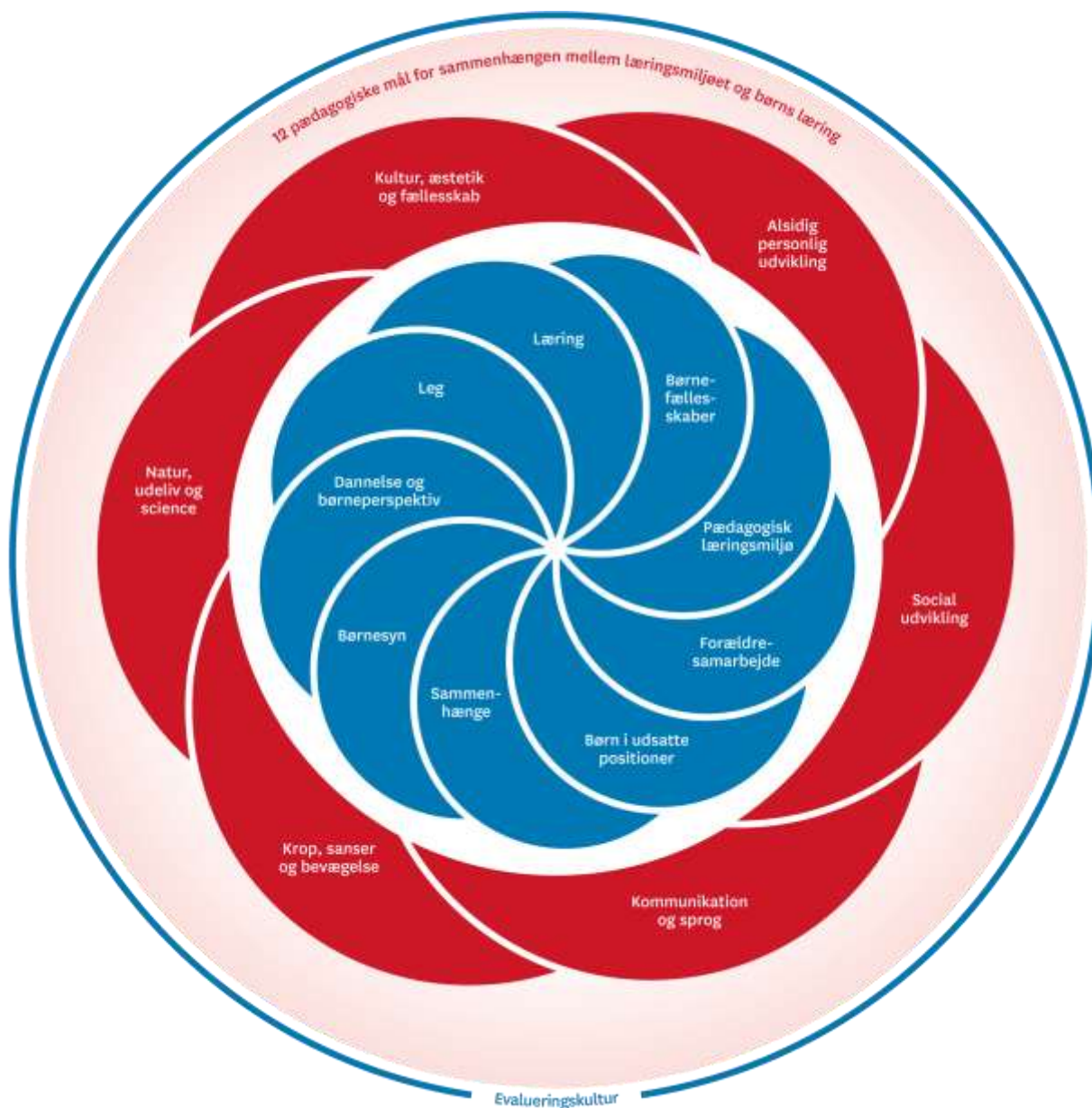


Pædagogisk læreplan for Børnehuset Hallandsgården 2021



Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan



Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Børnehuset Hallandsgården er en selvejende integreret 0-6 års daginstitution, normeret til 82 børn. Børnene er fordelt i 5 aldersopdelte grupper, og har sin daglige base på alderstilpassede stuer. Stuepædagogen følger sin gruppe fra vuggestuen til skolestart.

Børnehuset Hallandsgården ligger fantastisk placeret midt i Ålsgårde

I gåafstand fra skov, vand og station med rammer for børnenes udvikling.

Institutionens grund er en del af et naturområde, omgivet af sø, eng og krat. En stor legeplads, hvor kvalitet, sanselige oplevelser og motoriske udfordringer har høj prioritet. Legepladsen er inddelt i mange rum, med forskellige funktioner og muligheder.

Huset tilbyder alt – fra trygge og nære rammer for de små til eventyr og udfordringer for de store. Her er plads til både udvikling og leg på de aldersopdelte og alderstilpassede stuer og i de funktionsindrettede områder.

Børnenes hverdag er krydret med oplevelser som cykelture, kokkeskole, teater, rytmik, leg i hallen og udflugter til de lokale kulturinstitutioner.

Hos os er det betydningsfuldt

At alle børn og voksne oplever sig deltagende i og værdifulde for fællesskabet

At skabe rammer, som muliggør udfordringer og fordybelse i lærende/kreative processer/aktiviteter

At skabe et legende og lærende miljø, hvor både selvforvaltede og voksenstyrede aktiviteter danner udgangspunkt for læring, udvikling, glæde og fællesskab

At børnene har indflydelse og inviteres til at være med til at byde ind med ønsker og behov

Hallandsgårdens værdier giver sig udtryk i kulturen

Vi tager udgangspunkt i børnenes ideer, tanker og behov, arbejder med børns spor, dokumentation og synliggørelse af børnenes hverdag og prioriterer leg og læring højt.

Vi vægter lige mulighed for læring og udvikling, hvor vi tilgodeser det enkelte barns behov.

Igennem vores inkluderende og anerkendende pædagogik, tilstræber vi at Hallandsgården bliver børnenes øveplads, hvor der er plads til forskelligheder og meningsfulde fællesskaber.

Vi vægter tydelighed i vores pædagogiske arbejde – Gennem fælles sprog og fælles metode, til leg og læring og fællesskab.

I Hallandsgården er høj faglighed en kvalitet der vægtes højt gennem pædagogisk planlægning, der udmunder i vores genkendelige struktur. Årsplan, månedsplan, nyhedsbrev, dagbog og billedokumentation. Denne struktur udmunder sig i forudsigelighed for børn, forældre og personaler.

I Hallandsgården har vi forskellige kompetencer, hvilket sætter os i stand til at etablere en tidlig indsats, samt et målrettet pædagogisk arbejde i samarbejde med forældre.

Vi vægter et forpligtende forældresamarbejde højt, hvor respektfuld kommunikation er en bærende værdi.

Særligt i forbindelse med Covid19

Denne udgave af Den Styrkede Pædagogiske Læreplan er beskrevet, som den pædagogiske hverdag i Hallandsgården så ud før Covid-19 ramte os og markant ændrede vores hverdag. Vi har været igennem en nedlukningsperiode, langsom genåbning til hvor vi står i dag, hvor vi stadig ikke er tilbage som før.

På personalemødet i juni 2020 evaluerede vi på, hvad vi indtil videre har lært af corona tiden, og hvad vi vil bringe med videre i vores pædagogiske arbejde. Denne evaluering vil være med til at danne baggrund for vores pædagogiske praksis fremadrettet. I skrivende stund er vi stadig underlagt en del restriktioner og retningslinjer ifm. Covid-19, b.la. har børnene været opdelt i stuer det meste af åbningstiden.

For lige kort at nævne nogle opmærksomhedspunkter:

Små grupper med få voksne, har styrket nærværet og omsorgen. Aflevering i døren om morgenen, har givet roligere og hurtigere afleveringer – børnene er blevet modtaget enkeltvis af en nærværende voksen og vi ser, de er blevet mere selvhjulpne og mindre kede af det.

Ved zoneopdelingen af legepladsen kan børn og voksne fokusere på, hvad lige præcis det enkelte legeplads område kan bruges til.

Mindre legetøj tilgængeligt, udvikler børnenes fantasi, kreativitet og øger sociale kompetencer.

Høj hygiejne og det meget udeliv har nedsat sygefraværet hos både børn og voksne.

Børnene har været hurtige til at falde til i de nye rutiner, og relationerne er styrket på den enkelte stue.

Børnene bruger dem selv og deres krop gennem hele dagen, hvilket har styrket børnenes motorik.

Disse opmærksomheder har vi løbende indarbejdet i vores hverdag, og indgår derfor i vores Styrkede Pædagogiske Læreplan, som beskrevet her, og ikke i den efterfølgende tekst.

Vi må konkludere at mødet med Coronaen rykkede os ud af vores komfortzone. Nu måneder efter kan vi se, at vi derved har fået en unik mulighed for at afprøve nye veje, se nye muligheder og justere på vores læringsmiljøer til gavn for børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse og til god læring for de voksne.



Pædagogisk grundlag



”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber



Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Helsingør kommunes dagtilbud:

Børn lærer, trives og udvikler sig i gode dagtilbud, hvor der er høj kvalitet i det pædagogiske arbejde. Den viden bruger vi aktivt når vi i Helsingør Kommune vurderer og udvikler den pædagogiske praksis i vores dagtilbud. Derfor har vi en fælles definition af, hvad kvalitet i dagtilbud er. Vi definerer pædagogisk kvalitet som fire samlede forhold: Livsduelighed, nærværende samspil, børnefællesskaber samt forældresamarbejde.

Børnesynet i Helsingør kommune tager udgangspunkt i FN's børnekonvention, hvor der er fokus på barnets ret til leg, indflydelse og medbestemmelse. Derfor værner vi i Helsingør kommune om børns ret til at være børn, til at være forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo.

Legen er central i børnenes hverdag. Legen er en lystbetonet aktivitet, hvor børnene leger for at have det sjovt. Gennem legen kommer læring, og det er et vigtigt udgangspunkt for vores forståelse for børns læring. I Helsingør Kommune vægter vi læring gennem leg og ud fra barnets interesser.

Vi har fokus på at drage omsorg for børnene og samtidig stimulere og udfordre børnene for at understøtte deres trivsel, læring og udvikling. Børn opfattes grundlæggende som kompetente og selvstændige, samtidig med at de har brug for omsorg, udfordringer, positive forventninger og tillid fra voksne. Vi ser børnene som aktive medskabere af egen læring og udvikling inden for de rammer, vi som voksne har defineret.

I arbejdet med at realisere den styrkede pædagogiske læreplan i praksis, har vi i Helsingør Kommune gennemført et kompetenceløft for ledere og faglige fyrtårne. Gennem kompetenceløftet er ledere og medarbejdere blevet styrket i at omsætte elementerne og den centrale forskning bag den styrkede pædagogiske læreplan til praksis.

Fælles tilgang i Børnehuset Hallandsgården

Børnesyn:

Børn har som udgangspunkt altid positive intentioner. De voksne er undersøgende og nysgerrige i forhold til barnets intentioner og behov og tilgår altid barnet ud fra et ressourceorienteret perspektiv.

I Hallandsgården har vi indført den løsningsfokuserede tilgang (LØFT) som metode og sprog. De voksne har ansvar for, at børnene får mangfoldige og rige erfaringer der bidrager til barnets læring, trivsel, udvikling og dannelse. Vi har fokus på at skabe et læringsmiljø, hvor nærvær og trykthed prioriteres højt. Vi justerer os følelsesmæssigt efter barnet og er opmærksomme på hvor barnet er lige nu.

Vi møder barnet med et syn på, at det kan – vi tror på det. For eksempel, når barnet i vuggestuen skal kravle op på puslebordet, men bliver usikker, så signalerer den voksne, 'at jeg tror på dig'.

Vi respekterer den gode leg i læringsmiljøet – frem for at afbryde den. Når vi synger, spørger vi barnet; hvilken sang syntes du, det skal være. Vi respekterer alle børnenes følelser eks. når det er ked af det, vred og glad og hjælper barnet med at sætte ord på følelsen – også selv om vi ikke altid ved, hvorfor barnet har det sådan.

I garderobesituationen sker det at et barn tager tøjet omvendt på. De voksne er i situationen nysgerrige på, hvorfor barnet gør dette. Barnet fortæller, at mærket i tøjet irriterer i nakken. De voksne anerkender barnet for at have fundet en alternativ måde at løse udfordringen og hjælper barnet med at fjerne tøjmærket.

Dannelse og børneperspektiv:

Barnets perspektiv skal inddrages og barnet skal opleve, at det har en reel medindflydelse uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det pædagogiske læringsmiljø skal tage udgangspunkt i et børneperspektiv og børnegruppens sammensætning i både leg, de daglige rutiner og planlagte forløb.

Barnets dannelsesproces sker igennem hele dagen, da der opstår mange situationer i det sociale fællesskab, hvor børnene skal træffe beslutninger om, hvad der er rigtigt og forkert i forskellige situationer. Barnet arbejder med elementet dannelse i situationer som: Afleveringssituationer, spisesituationer, i den frie leg, og under planlagte aktiviteter. Ved at deltage aktivt, prøve sig selv af og få respons i samspillet med andre, danner barnet et billede af "hvem er jeg alene" og hvem er jeg sammen med andre".

Vi arbejder også med dannelsen og børneperspektiver i de planlagte aktiviteter fx dialogisk læsning, hvor de voksne arbejder med dannelsesbegrebet ved at lære barnet at reflekterer. Dette kan gøres ved at spørge ind til og fremme barnets refleksive tilgang til historien, hovedpersoner og indhold.

I vuggestuen arbejdes der med bordteater om de tre bukke bruse. Når børnene kender historien ændre de voksne perspektiv og spørger f.eks. "hvorfor vil gederne over broen, når der er en farlig trolde?" "Tror du de kunne blive gode venner?"

Vi giver i mange af dagligdagens situationer plads til, at det enkelte barn bliver set og hørt. For eksempel i samlingsstunden, hvor vi har fokus på at barnet udvikler følelsen af selv- og medbestemmelse. På ture ud af huset, til steder som museer, bibliotek, offentlige legepladser og tog eller busturen dertil, understøtter vi børnenes læring og dannelse, ved at guide dem i, hvordan vi agerer i det offentlige rum. Børnene spejler sig i de voksnes handlinger samt får hjælp til at lære, hvordan vi regulerer os og hvordan vi er i mødet med andre mennesker.

Leg:

Legen har værdi i sig selv og er en gennemgående del af vores dagligdag.

Vi vægter, at der skabes plads til børnenes spontane og selvorganiserede leg samt det pædagogiske personales rammesatte leg. Det pædagogiske personale understøtter legen ved at iagttage børnenes leg og samtidig have en opmærksomhed på det enkelte barns trivsel i legen. Vi har fokus på legen, da det bl.a. er i legen at børnene lærer. Legen viser desuden, hvad børnene er optaget af her og nu.

De voksne er tæt på legen, så de kan hjælpe børnene videre, hvis der er brug for det. Vi er opmærksomme på ikke at ødelægge en leg, dvs. vi voksne går enten ved siden af eller bag ved børnene. Vi er bevidste om, hvornår vi skal være en del af legen og guide børnene og hvornår vi skal trække os lidt tilbage, så børnene kan lege uforstyrret. De voksne skal være rollemodeller og sætte leg i gang, som børnene selv kan bygge videre på. Vi arbejder fx med legen som en planlagt aktivitet i vuggestuen og børnehaven, hvor personalet

indgår i legerelationer med en mindre gruppe af børn. Personalets rolle er at støtte og guide og ramme-sætte legen, så den bliver varieret, fantasifuld og fordybet. Desuden holder personalet fokus på, at legen udvikler sig positivt for alle børn.

Vi arbejder også med fokus på om børnenes selvorganiserede leg og legefællesskaber udvikler sig hensigtsmæssigt for de deltagende børns trivsel.

Vi arbejder med læringsmiljøet, således at det er de fysiske områder der inviterer til leg. Vi skaber rum til at alle kan deltage i legen. Vi indretter rummene så de giver mulighed for forskellige lege, fx vilde lege, stille lege, rollelege, konstruktionslege, eksperimenterende lege, fantasilege m.m. Der er plads til alsidige lege – bl.a. har de voksne en opmærksomhed på, at børnene har mulighed for at komme både op og ned i arousal.

Rummet bruges til inspiration til forskellige leg. Vi har fleksible møbler, så vi kan ændre rummet alt efter den aktuelle børnegruppe og efter hvad der rør sig her og nu.

Der arbejdes flere gange om ugen i mindre grupper, hvilket giver plads, til at de jævnaldrende kan lege alderssvarende lege. I de små grupper har vi bl.a. fokus på sansemotoriske lege der understøtter udviklingen.

De voksne er opmærksomme på ikke at blive for tidsstyret, og derved ødelægge børnenes leg. Måske ændres tiden for samling, vi skaber rammer for at legen kan leges færdigt. Vi giver børnene muligheder for at lege uforstyrret.

Læring:

Læring er en livslang proces, hvor barnet tilegner sig kundskaber og færdigheder. Barnet lærer ved sin egen aktive eksperimenterende deltagelse, hvor der er plads til autonomi og selvbestemmelse. Relationerne mellem børn og voksne er af stor betydning for kvaliteten af den læring barnet optager. Børn lærer med krop og sanser og gennem sociale interaktioner i relation og handling. Børns læring fremmes af at turde begå fejl, famle, slå sig og slippe fantasien løs. Det pædagogiske læringsmiljø skal fremme et trykt, inddragende og alsidigt miljø, hvor barnet kan udvikle sin nysgerrighed samt lysten til at lære og opleve mere.

Vi arbejder fx med lærings kvalitet ved at de voksne kontinuerligt arbejder med en stærk relationel tilknytning til barnet. Dette understøttes bl.a. i arbejdet med planlagte aktiviteter, hvor en voksen og en mindre gruppe af børn deltager og hvor nærværet prioriteres højt.

Vi arbejder også med læring ved at sikre, at de planlagte aktiviteter rummer leg, kreativitet og sociale processer, der fører børnene videre i deres sociale, emotionelle og kognitive udvikling.

Vi lærer sammen og den fælles læring skaber fælles erindring. At øve sig er en del af læreprocessen og den voksne understøtter barnets refleksioner over egen læring, samt at det er okay at fejle.

Hele dagen er et stort læringsrum – både sammen med de voksne og sammen med andre børn. Den voksne har en bevidsthed om at der er læring i alt. Barnet inddrages i de daglige rutiner – eks. måltid og garderobe.

Der skabes inspirerende læringsmiljøer, der understøtter barnets egen nysgerrighed og undersøgende tilgang. De voksne følger børnenes spor og bygger videre på dette – eks. før en tur er børnene blevet forberedt på at de skal ud at finde snegle, undervejs ændres fokus, fordi børnene begynder at lege fangeleg, hvorefter det oprindelige fokus genoptages.

Børnefællesskaber:

Alle børn har ret til at føle sig som en del af meningsfulde børnefællesskaber. De voksne har ansvar for at facilitere positive samspil i børnegruppen, som skal skabe grobund for gensidige og jævnbyrdige relationer mellem børnene. En væsentlig betingelse for at børnene kan blive meningsfulde aktører i fællesskaber er, at børnene gør noget sammen. Det pædagogiske læringsmiljø skal bidrage til at sætte rammer for børnenes muligheder til at inddrage hinanden i legene.

Vi arbejder fx med fokus på børneperspektivet ved at give mulighed for, at børnene i institutionen kan skabe relationer på tværs af grupper, alder, køn og kultur. De voksnes opgave er, at børnene får mulighed for at opleve nye sider hos hinanden og dermed danne nye fællesskaber og relationer, hvor barnet kan udvikle sig.

Pædagogisk læringsmiljø



”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Helsingør Kommunes dagtilbud:

Det pædagogiske læringsmiljø er børnenes hverdag i dagtilbuddet fra det øjeblik de træder ind i institutionen om morgenen og til de går hjem om eftermiddagen. I Helsingør Kommune arbejder vi på at etablere et pædagogisk læringsmiljø gennem hele dagen, der med leg, aktiviteter og rutiner giver børnene de bedste betingelser for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Vi har fokus på at skabe læringsmiljøer, der indbyder til leg, nysgerrighed og engagement hos børnene. Vi arbejder med de fysiske rammer, og er opmærksomme på, hvilken betydning indretning har for børnenes muligheder for engagement og fordybelse i leg og læring.

Det pædagogiske læringsmiljø i Børnehuset Hallandsgården:

Vores pædagogiske læringsmiljø er skabt på et fundament af faglige refleksioner og erfaringer, for at opnå det bedst mulige læringsmiljø i vores børnehus. Et miljø der giver plads til lidt af det hele gennem dagen. Vores læringsmiljø er bygget op omkring en aktivitetsstruktur/kultur, der tydeliggør aktiviteterne i hverdagen for både børn, voksne og forældre og som samtidig danner rammen for, at få den styrkede pædagogiske læreplan i spil. Vores overordnede mål er at skabe lige læringsmulighed for børnene, gennem de rammer vi som institution er med til at skabe.

Eksempelvis udarbejder vi månedsplaner hver måned, hvor hver dag indeholder en læreplansaktivitet. Planerne er lavet med genkendelige piktogrammer så børnene ved hvad der er på programmet. Rammen for vores aktiviteter er planlagt på denne måde, men uden det bliver usmidigt i udførelsen eller i den pædagogiske tilgang – der skal være plads til spontanitet. Der er nemlig rig mulighed for at børnene kan have indflydelse på indholdet af aktiviteten, og vi bestræber os på at følge deres spor, og vække deres nysgerrighed, lige der hvor deres interesser opstår. Vores strukturerede læringstid ligger mellem kl. 9:30 og 11.30. Derudover er der masser tid til fri leg i egen gruppe, men også på tværs af grupperne.

I Hallandsgården har vi aldersopdelte grupper. Det vil sige at børnene fra vuggestue til børnehave er inddelt i årgange på stuerne, og man følger så vidt det er muligt sin årgang fra start til slut, der kan være undtagelser af forskellige årsager. Dette skaber et stærk og trygt sammenhold børnene imellem på stuerne, og vi

har erfaret at det er lettere at udføre en målrettet pædagogisk indsats og et læringsmiljø, der tilgodeser barnets alder og udviklingszone. Samtidig vægter vi højt at de forskellige årgange kan spejle sig i hinandens kompetencer og udvikling, og derfor slår vi bl.a. grupperne sammen om morgenen og om eftermiddagen, hvor børnetallet er lavt. Derudover er vi midt på dagen som oftest ude på vores store skønne legeplads, hvor der ligeledes er rig mulighed for at lege uforstyrret på kryds og tværs af grupperne, og lade nye venskaber blomstre. Vores dejlige legeplads er opdelt i forskellige områder med mulighed for aktiviteter af forskellig slags. Uderummet appellerer derfor både til de stille og de mere vilde aktiviteter. Legeledes er vi heldige at have et stort rytmik/fællesrum i huset, samt en klatrevæg der kan få børnene til at afprøve deres motoriske evner på en sjov måde. For os er det vigtigt at vi skaber en dagligdag for børnene, der både rummer elementer af op-tempo leg og fordybelses aktiviteter.

Vores fysiske rammer tager afsæt i om man er stor eller lille. De yngste børn har mindre stuer med små trygge "øer" hvor man som voksen kan sætte sig og være nærværende sammen med børnene. Vi har udvalgt det legetøj og de aktiviteter der hører aldersgruppen til, og vi har på den måde fået indrettet alle vores stuer således, at legetøjet og læringsmiljøene vokser sammen med børnene. Vi bruger vores uderum til mange af vores aktiviteter og vi bruger vores nærmiljø rigtig meget. Vi inspireres af at tage på ture ud ad huset og det bidrager til et godt børnemiljø at få nye inputs sammen. Det kan fx være en tur til stranden med et planlagt forløb der efterfølgende kan foldes yderligere ud hjemme i institutionen. Alle grupper har en fast ugentlig turdag og der ligger rigtig meget dannelse og læring i at være på tur i en stor gruppe. Uanset om man går sammen, eller kører med offentlig transport, så er der hensyn der skal tages til omgivelserne og hinanden. Vi cykler, vi går og vi kører på tur mindst én gang om ugen, for os er et godt børnemiljø lig med bevægelse og glæden herved.

Hos os vægter vi tryghed, nærvær, en tæt relation og forudsigelighed som grundsten i vores arbejde med børnene. Derfor tilsigter vi også, at man som stuepædagog, eller medhjælper, følger sin børnegruppe fra start til slut. Altså fra vuggetue opstart til skolestart i det omfang det kan lade sig gøre. Denne måde at arbejde på er meget værdifuld i forhold til den relation man får til det enkelte barn og familien. Vi oplever at det kan forhindre, at vigtig viden omkring det enkelte barn går tabt i overgangene, fra stue til stue og fra børnehave afsked til skolestart.

Samarbejde med forældre om børns læring

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25



Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Fælles for Helsingør kommunes dagtilbud:

Pædagogisk kvalitet i dagtilbud forudsætter et godt forældresamarbejde. Derfor er den gode kontakt mellem forældre og dagtilbud højt prioriteret i Helsingør Kommune. Det gælder både det daglige samarbejde om barnets og børnegruppens trivsel, udvikling og læring, og samarbejdet via forældrebestyrelser. Vores samarbejde er forpligtende og samskabende. Det er vigtigt, at man som forældre oplever tydelighed, gennemsigtighed og tryghed. Ud over den daglige dialog er en del af vores forældresamarbejde formaliseret

gennem møder fra barnet starter i dagtilbuddet og til det skal videre i skole og SFO. Det kan fx være velkomstsamtale, sprogsamtale eller overleveringssamtale. Som forælder kan man altid kontakte dagtilbuddet, hvis man ønsker en samtale om ens barns trivsel eller udvikling. Hvis vi har brug for andre fagpersoners vejledning inviterer vi til et dialogmøde med relevante samarbejdspartnere.

I Helsingør Kommune bruger alle dagtilbud Tabulex. Tabulex er et online kommunikations- og registreringsværktøj, der giver overblik over de informationer, der knytter sig til børnene og dagligdagen. Tabulex har et eget forældremodul. Her gives beskeder, nyheder, information om arrangementer osv.

Børnehuset Hallandsgården - Fælles tilgange i forældresamarbejdet:

At inddrage forældrene i Hallandsgården som aktive medspillere er en del af kernen i det pædagogiske arbejde med at sikre børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Forældresamarbejdet i Hallandsgården skal rumme en dialog om, hvordan vores dagtilbud i samarbejde med forældre kan fremme, at barnet trives, lærer og udvikler sig, og hvordan samarbejdet kan understøtte børnefællesskabet.

Det daglige samarbejde i Hallandsgården baserer sig på tillid, på den enkelte families behov og på at få talt om de gensidige forventninger til hinanden.

Endvidere afvikler vi i Hallandsgården en årlig arbejdsfest, hvor både forældre og personale deltager. Dette skaber mulighed for et godt samarbejde mellem personale og forældre og medfører en samlet ejerskabsfølelse over for institutionen.

Vi kommunikerer dagligt med forældrene om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Dette gøres, hvis muligt, hver dag i både aflevering og hente situationen. Her fortæller vi fx forældrene omkring, hvad barnet har lavet/skal lave, hvordan barnet har haft det den pågældende dag og inviterer til en kort dialog, hvis forældrene ønsker dette. Nogle forældre har brug for, at man næsten dagligt fortæller lidt om, hvordan deres barn har haft det. Andre har ikke brug for at blive informeret hver dag, men blot når der er særlige omstændigheder.

Hverdagsdialogen om barnet er med til at opbygge et godt og tillidsfuldt forældresamarbejde. Hver måned udarbejder den enkelte stue et nyhedsbrev, hvor vi orienterer om, hvad vi arbejder med, hvilke pædagogiske tiltag vi sætter i gang, tema m.m. Her skriver vi baggrunden for valg af aktiviteter, og hvordan disse aktiviteter vil styrke barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse. Ligeledes har vi et fast punkt i rammen for udarbejdelse af nyhedsbrevet, som omhandler hvordan forældrene kan understøtte månedens tema og aktiviteter.

Vi skriver dagbog og lægger billeder op af vores aktiviteter og ture, så forældrene kan følge med i barnets oplevelser. Ledelsen orienterer og formidler vigtige informationer på Aula.

Vi holder årlige forældresamtaler, hvor vi sammen opstiller mål for barnets udvikling, både i institutionen og hjemme. Vi benytter "Alle Med" som observationsmateriale og i beskrivelsen af det enkelte barns udvikling. Ved opstart, overflytning fra dagtilbud eller skift fra vuggestue til børnehave afholder vi opstarts- eller overgangssamtaler. Hvis der opstår behov for yderligere samtaler så afsættes der tid til dette.

Forældresamarbejdet vægtes meget højt og udgangspunktet for samarbejdet er, at vi kun ved fælles mål og hjælp kan nå målet om at udvikle børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Der er tydelige rammer og forventninger til forældrene omkring fx afleveringstidspunktet. Afleveringstidspunktet er forskelligt for henholdsvis vuggestuegrupper og børnehavegrupper og det afhænger af formiddagens struktur. Fx ønsker man i vuggestueafdelingen ikke at blive forstyrret i formiddagsmaden og samlingen kl. 9:00. I børnehaveafdelingen samler man børnene ca. kl. 9:30 og vil gerne, at børnene er afleveret inden samling af grupperne. Baggrunden herfor er, at det er vigtigt, at børn og voksne ikke mister fokus på det pædagogiske gøremål og dette er der stor risiko for, hvis man ofte bliver forstyrret af forældre, som ønsker at afleverer børn midt i aktiviteten.

Vi vil meget gerne inddrage forældrene omkring de pædagogiske aktiviteter.

Forældre som har adgang til særlige foranstaltninger fx via deres arbejde eller interesser (brandstation, politi, motion, musik, håndværk osv.) er altid velkommen til at byde ind.

Når vi arbejder med læreplanstemaerne er det også muligt, at vi opfordre forældregruppen eller bestyrelsen

til at byde ind med ideer ift. det emne/emner der er valgt.

I samarbejde med bestyrelsen afholder vi årlige arrangementer, med fokus på sociale fællesskaber der inkluderer hele familien f.eks. arbejdsdag, sommerfest, bedsteforældredag, julefest eller loppemarked. Her får familierne mulighed for at møde hinanden og for at etablere nye venskaber.

Samarbejde med forældrene omkring at rådgive og vejlede dem om deres barns trivsel, udvikling, læring og dannelse:

Vi oplever at have et positivt samarbejde med vores forældre. Vores intentioner er, at have et åbent og konstruktivt samarbejde med forældrene. Det er vigtigt med tillid, tryghed og gensidig respekt.

Når vi har årssamtaler, går vi i dybden med det enkelte barns trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Vi arbejder ud fra dialogværktøj, hvor vi i fællesskab drøfter barnets udvikling, trivsel, læring og dannelse.

Vi går i dialog med forældrene og er særligt nysgerrige på, hvordan forældrene ser barnet. Dette bl.a. med udgangspunkt i læreplanstemaerne. Forældrene har forinden samtalen modtaget dialogværktøjet og har derfor, ligesom personalet mulighed for at forberede sig på samtaleens indhold. Forældre og personaler afslutter samtalen med, sammen at finde mål, som man fælles kan arbejde videre med. Vi har her fokus på fælles mål samt hvad vi gør i institutionen og hvad forældrene kan gøre i hjemmet. Mål og tiltag bliver altid aftalt i en tæt dialog med forældrene.

Har et barn/ en børnegruppe brug for en ekstra indsats indgår vi i en faglig sparring med inklusionspædagogen. Har et barn brug for ekstra støtte og indsats afholdes der møder efter behov, hvor specialpædagogisk team deltager. Der afholdes kun møder med forældrenes samtykke.

Når vi har børn eller børnegrupper med særlige behov, kan forældresamarbejdet til tider være udfordret.

Samarbejdet er selvfølgelig mere sårbart og kan opleves som en balancegang i den daglige kontakt... hvor meget, hvor lidt og hvornår snakker vi om disse ting. Årssamtaler, dialogmøder eller fortrolige samtaler er selvfølgelig det rette sted og det er vigtigt at forældrene i en eller anden grad får indsigt i hele billedet af deres barn i institutionen.

At møde forældrene forskelligt og tilpasse samarbejdet ud fra deres behov:

Det er vigtigt at vi som personale kan rumme forældrenes forskelligheder. Det handler måske ofte om en (mave)fornemmelse af, hvordan kommunikation bedst foregår og leveres, for at samarbejdet bliver konstruktivt. Hovedfokus for os er altid børnene, men der kan måske blive tale om mindre kompromisser for at opnå mest muligt og bedst muligt samarbejde og målsætning.

Vi forsøger at møde hver forælder ud fra den enkeltes behov. Men ift. vores pædagogisk praksis samt udvikling af læringsmiljøerne, tager vi udgangspunkt i børnegruppens behov. Hvilket vil sige, at hvis det er muligt inden for givne rammer at tage hensyn til en enkelt forælders behov, uden at skulle gå på kompromis med gruppens behov, så gør vi det.

En af vores opgaver som pædagoger er ikke kun at være god at aflæse og kende de enkelte børns signaler og udfordringer. Vi skal også være gode til at aflæse og håndterer deres forældre.

I Hallandsgården har vi rigtig mange familier at forholde os til, og vi forsøger det bedste vi kan. Fx i afleveringssituationen om morgenen, hvor barnet kommer trygt hjemmefra og skal i gang med dagen. Her har vi institutionen en meget fornem opgave i, at kunne hjælpe både barnet og måske også forælderen i denne overgang, som det jo er. Vi skal kunne aflæse og gribe det specifikke moment, hvor barnet og forælderen er klar til at sige farvel og på gensyn til hinanden. Det kræver tilstedeværelse og indlevelse. Dette forsøger vi at have særlig fokus på i vores institution.

Hvad ved vi om forældrenes oplevelse af vores samarbejde:

Via en åben og dialogbaseret kultur finder vi ud af, hvordan forældrene oplever vores samarbejde, om de er tilfredse eller utilfredse. De fleste forældre er gode til at fortælle, hvordan de oplever samarbejdet.

Alle forældre tilbydes en samtale 3 mdr. efter opstart. Her taler vi om den første tid, og spørger ind til forældrenes oplevelse af opstarten. Har forældrene en opmærksomhed som de er utilfredse med eller andet, bliver det altid drøftet på det efterfølgende stuemøde og leder orienteres. Der aftales mål og tiltag hvis der er behov for dette.

Vi arbejder hele tiden på, at sikre en åben kultur, hvor forældrene oplever at det er ok at undre sig eller komme med bekymringer eksempelvis om børnegruppen, madpolitik, udeliv osv. Vi lytter og ofte undersøger vi eller retter fokus i den retning som en forælder har undret sig over.

På vores årlige forældremøder får forældrene en grundig indsigt i vores hverdagsrutiner og pædagogiske overvejelser, der ligger til grund for vores organisering og planlægning af hverdagen. Forældrebestyrelsen er engageret og involverer sig i tiltag der kan styrke fællesskabet. Det kan være hilsekultur, modtagelse af nye familier, hvordan afholdes sommerfest og arbejdsdage, i et stort hus, i et inkluderende fællesskab osv. Bestyrelsen er optaget af at alle skal føle sig som en del af et fællesskab. På forældremøder og bestyrelsesmøder arbejdes der løbende på at udvikle det gode forældresamarbejde, hvor forældrenes ressourcer kommer i spil på den bedste måde for barnets trivsel og udvikling.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26



Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Fælles tilgang i Helsingør Kommunes dagtilbud:

I Helsingør Kommune arbejder vi efter planen *Inkluderende læringsmiljøer for børn og unge i Helsingør Kommune*. Her er de overordnede mål at styrke dialogen og samarbejdet blandt professionelle og forældre på børne- og ungeområdet, at styrke de professionelle kompetencer og deres evalueringskultur, at styrke den forebyggende indsats, samt at styrke børnenes læring, faglighed og trivsel som forudsætning for inklusion. På skole- og dagtilbudsområdet udmøntes målene i fem indsatsområder: 1) Fælles sprog og ensartede tilgange, 2) overgange, 3) elevfravær, 4) kompetencer og videndeling i en ny organisering og 5) strategier og værktøjer som understøtter arbejdet med inkluderende læringsmiljøer.

Som en del af indsatsområderne er den løsningsfokuserede tilgang LØFT implementeret i kommunen. Tilgangen bygger på et værdisæt og en metode, hvor det handler om at styrke og bygge videre på det, der allerede virker. Der sættes mål for udvikling med afsæt i barnets og gruppens ressourcer. Derudover anvendes Tværfagligt Forum og Børnelinealen. Tværfagligt Forum er en samtale omkring et eller flere børn med fast deltagelse af leder, sprogvejleder/primær pædagog, talepædagog og en psykolog. En gang i kvartalet deltager også sundhedsplejerske og socialrådgiver. Børnelinealen er et fælles fagligt værktøj i forhold til at forstå trivsel og udvikling for børn og unge i samarbejde mellem Center for Dagtilbud og Skoler og Center for Børn, Unge og Familier. Børnelinealen tager afsæt i en anerkendende og løsningsfokuseret tilgang. Børnelinealen bruges til at tydeliggøre, hvorvidt nogle børn har brug for særlig hjælp og støtte i en periode, og i givet fald hvilken.

Overgangsindsatsen skal være med til at sikre en tidlig og forebyggende indsats med særlig fokus på tosprogede børns sproglige udvikling. I dagtilbuddene har alle medarbejdere fokus på at skabe inkluderende læringsmiljøer. I Center for Dagtilbud og Skoler er ansat inklusionsvejledere som også kan inddrages ved behov.

Børnehuset Hallandsgården – børn i udsatte positioner:

I Hallandsgården benytter vi en løsningsfokuseret tilgang "LØFT-tænkning" til at hjælpe til med skabe det nødvendige fokus, der skal til for, at vi i samarbejde kan målrette de bedste løsninger og stille skarpt på det der virker. Vi har et fælles ansvar, at sikre at alle børn opleves som en del af fællesskabet.

Børn er forskellige, og der skal være plads til børn, der har særlige behov og brug for ekstra støtte. Nogle børn har i det daglige brug for en ekstra hånd i de daglige overgange fra en aktivitet til en anden, nogle børn har brug for, at de voksne hjælper dem med at strukturere deres hverdag, og andre børn har brug for særlig fokus på sproglige eller motoriske udfordringer. Alle børn skal kunne rummes og indgå i Hallandsgårdens dagligdag med respekt for de udfordringer, de måtte have. Det er væsentligt, at vi får skabt en kultur, hvor både børn og voksne er rummelige og støttende i forhold til de børn, der har brug for noget ekstra. Det er ligeledes væsentligt, at alle børnene lærer, at vi alle er forskellige, og alle har vores styrker og udfordringer.

Alle Hallandsgårdens børn har ret til lige læringsmuligheder, og opleve sig set, hørt og imødekommet. Vores tilgang bygger bl.a. på værdierne fra de Inkluderende læringsmiljøer for børn og unge i Helsingør kommune og vores eget værdigrundlag.

Vi arbejder løbende med at regulere vores faglige tilgange, for at sikre en tidlig indsats hos det enkelte barn. Vi målretter indsatsen ved at understøtte børnenes sproglige udvikling, understøtte den inkluderende praksis, styrke forældresamarbejdet, opkvalificere medarbejderne fagligt, målrette og skærpe en tidlig indsats og inddrage relevante fagpersoner.

Vi arbejder mod, at alle børn får lige muligheder for trivsel, læring og udvikling.

Midlet er højere grad af samskabelse kollegialt og med forældreinddragelse omkring kerneopgaven.

Vi arbejder målrettet med inkluderende børnefællesskaber i alle vores pædagogiske aktiviteter. Inklusionstanken er derfor indtænkt i vores pædagogiske struktur, hvor vi tilstræber at skabe deltagelse for alle og lige læringsmulighed for alle.

Vores udgangspunkt herfor er optimalt da vores børn er aldersopdelt i deres grupper. Vi kan derfor tilrettelægge pædagogikken til alderen og børnenes udviklingstrin samt tilgodese de forskellige behov det enkelte barn måtte have.

I Hallandsgården har alle børn har ret til at høre til og føle sig inkluderet i fællesskabet. Metoden vi anvender for at opnå vores mål tager udgangspunkt i vores ovennævnte struktur, hvor vi skaber deltagelsesmulighed for alle. I praksis betyder det at alle børn bliver tilbudt de samme skemalagte aktiviteter - Ingen bliver valgt fra – alle bliver valgt til. Dvs. at alle børn kommer med på den samme tur og bliver tilbudt de samme skemalagte læringsforløb, hvad enten det er på biblioteket, på stranden, til leg og bevægelse i idrætshallen eller andet.

Dette mål kræver nøje struktur, langsigtet planlægning og organisering af ressourcer, hvilket vi indfrier via vores månedsplaner. Med dette mål har vi løftet vores syn fra *kun* at have fokus på det enkelte barn i gruppen, til i højere grad at se på fællesskabet og den kontekst børnene er aktører i. I fællesskabet bliver det synligt for os hvis et barn ikke trives, og vi kan hurtigt gribe ind og handle på dette. For eksempel ved at ændre på rammen og det fællesskab vi tilbyder, for derigennem at kunne støtte barnet i udvikling af kompetencer og dermed undgå eksklusion.

Vi arbejder bevidst med at undgå eksklusionsprocesser i vores pædagogiske praksis. Metoden vi anvender for at opnå vores mål er, at personalet i deres daglige praksis reflekterer over, hvilke handlinger der kan føre til eksklusionsprocesser og hvilke der bidrager til inklusion. Det kan f.eks. være når der bliver guidet i leg, bliver spillet, bliver tegnet, læst højt eller andet. Med dette mål er vi opmærksomme på at læring og inklusion ikke kun finder sted i de planlagte og skemalagte aktiviteter, men i lige så høj grad sker i dagligdagens udfoldelser.

Vi ved at hvis børns læring og inklusion skal lykkes, så skal alle børn føle sig som en del af fællesskabet og opleve at de er værdifulde i fællesskabet. Med udgangspunkt i denne forståelse har vi arbejdet med følgende delmål:

At alle børn har en følelse af at høre til. At børnene har en forståelse for det børnefællesskab de befinder sig i og kan inkludere hinanden heri. At vi fokuserer på børnenes ressourcer, at inklusion er de voksnes ansvar - også forældrenes og at inklusionstanken forstås som et menneskesyn – der er plads til alle.

Blandt de metoder vi arbejder med for at nå vores mål kan nævnes; LØFT, narrative fortællinger, børneinterviews, børnelinealen, kollegial sparring, tværfaglig forum og supervision. For os er det vigtigt at alle ansatte har den samme forståelse for at arbejde med ovenstående metoder. Vi arbejder således metodisk med konkrete cases og anskuer dem ud fra vores overordnede mål og delmål. Vi synes derfor vi er godt på vej til at opnå et fælles fagligt sprog og en fælles forståelse af, hvorfor disse teknikker er anvendelige når der opstår bekymring i forhold til et barns udvikling og trivsel, men også i forhold til at kigge indad.

På alle børn anvender vi skemaet *ALLE MED*. Det indikerer for os om det enkelte barn er i udvikling og trivsel.

På personalemøder evaluerer vi vores afholdte aktiviteter og vi evaluerer ligeledes de indsats der er på de enkelte børn og på grupperne. Vi evaluerer generelt vores praktik og pædagogiske forløb ud fra udvalgte evalueringsmodeller. LØFT bliver ligeledes anvendt til at se resultaterne af vores arbejde, især målet "se ske" finder vi brugbart som direkte tegn på hvad barnet eller gruppen har opnået.

I arbejdet med børn i udsatte positioner, sætter vi hurtigt ind på at støtte barnet ekstra og vi har en åben dialog med forældrene omkring det vi observerer. Hvis der er behov for at trække på andre faggruppers viden så drøfter vi, med forældrenes tilladelse, barnets udfordringer på Tværfaglig Forum og finder i samråd med forældrene og ekstern ekspertise ud af hvad der er brug for af indsats og støtte.

Sammenhæng til børnehaveklassen

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27



Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Helsingør kommunes dagtilbud:

I Helsingør kommune samarbejder vi om at give børn gode og sammenhængende overgange fra hjem til dagtilbud og mellem dagtilbud, skole, SFO og fritidsklub. Inden børnene starter i skole skal de forberedes grundigt og i god tid. Børnenes egne forestillinger og fortællinger om skolen bringes i spil og erstattes af konkret viden gennem samtaler og besøg på skolen. Derigennem får de godt kendskab til, hvem de kan møde i nye omgivelser, og hvordan lokaler og bygninger ser ud i SFO og skole. Vi voksne omkring barnet mødes og deler viden og information for at sikre os den bedste overgang. Vi har i kommunen udarbejdet en pjece om overgangen fra dagtilbud til SFO og skole som kan læses [her](#).

Børnehuset Hallandsgården:

I Hallandsgården har vi som tidligere beskrevet aldersopdelte grupper, hvorfor vores skolegruppe er sammen om læring hver dag. Vi arbejder målrettet og struktureret med læring, men med plads til leg, nysgerrighed og spontanitet i hverdagen. Vi arbejder ud fra en struktur, der danner rammen om de 6 læreplanste-maer. Personalet, ledelsen og forældrebestyrelsen har i fællesskab udarbejdet et pædagogisk og lærings-mæssigt indhold for skolegruppen. Dette er nedfældet i en læreplansdel samt en dertilhørende kanon (årshjul). Med denne ramme sikrer vi, at alle børn der forlader Hallandsgården er blevet tilbudt det samme pæ-dagogiske indhold og den samme kvalitet.

Vores børn oplever sammenhæng i læring. Bl.a. kan det nævnes at vi har arbejdet med Frederik d. 2. hvor vi har været på kulturrejse på Marielyst slot og på Kronborg. Vi har arbejdet med et gennemtænkt udvalg af bøger, der er målrettet aldersgruppen, og så har vi læst forskellige typer eventyr bl.a. "Prinsessen på ær-ten". Vi har arbejdet med Halfdan Rasmussens rim og remser og i den forbindelse var vi også ude og se hans gravsted.

I skolegruppen bliver der arbejdet med små før-skole-opgaver og en del af disse bliver koblet sammen med leg og bevægelse.

En del af at blive skoleparat handler i selvfølghed også om at blive moden og selvhjulpne, samt at kunne indgå socialt på kryds og tværs af gruppen og underordne sig de sociale spilleregler. Det er elementer vi i dagligdagen har fokus på.

Skolegruppen afslutter deres sidste år i Hallandsgården med en teaterforestilling. Denne forestilling binder sløjfe om deres læring, fordi en lille bid af alt det de har oplevet og har lært, bliver spillet af dem selv hvor de oplever - sammenhæng og helhed i deres tillærte viden. Teaterstykket starter med en brainstorm med alle børnenes ideer om hvad stykket skal/kan indeholde. På den måde sikre vi os at børnene bliver hørt og at de får en føling af at deres ideer kan blive til noget og at det nytter at fortælle om sine ønsker. Det er et stort fællesskab at bygge sådanne et teaterstykke op sammen. Når det hele slutter er de sociale bånd blevet endnu stærkere og nye relationer opbygget gennem denne proces.

De skoler vi afleverer børn til får vores læreplansdel og vores kanon (årshjul). Via dette har skolen mulighed for at få indsigt i, hvad børnene har med sig af viden og oplevelser fra deres tid i børnehaven.

Inddragelse af forældrene i arbejdet med børnenes skoleparat:

Inden vi starter "skolegruppen" op i maj måned, inviterer vi forældrene til et informationsmøde, hvor den daglige pædagogiske leder fra Hellebækskolen kommer og informerer om opstarten på skolen. Som institution informerer vi på dette møde om vores læreplansdel som også har en forælder del. Med dette møde forventningsafstemmer vi det sidste år i børnehaven sammen med forældrene, og så ønsker vi at inddrage forældrene i, hvad det indebærer at gøre et børnehavebarn skoleparat.

Efter nytår begynder vi at besøge skolen. Her bruger vi deres skolegård, måske et klasseværelse, idrætshal og kantine. Som udgangspunkt handler det om at se stedet og være der. men vi har altid en fælles leg med som alle børn deltager i før der så er fri leg. De lege, vi leger kan være tal/bogstav-lege, fange-leg, bold-lege eller samarbejdslege. Når vi er færdige benytter vi kantinen og spiser vores medbragte mad der. Omklædnings rummet bruger vi til garderobe for vores overtøj og tasker. Her har vi en snak med børnene om det at bade sammen og holde styr på sit tøj. Vi benytter også et klasse værelse hvor vi har små papir opgaver med og sidder ved et bord.

Som nævnt tidligere arbejder vi ud fra en kanon (årshjul). Det sikrer at vi præsenterer børnene for bogstaver, tal, former og mønstre. Et eksempel på en aktivitet med tal kan være, at vi bruger en 12 kantet bold med talende 1-12 og alle talende er klippet ud i karton, gange det antal børn vi er. Et barn kaster terningen, lander den på ex 5 skal alle børn ud (på banen) og hente et 5 tal og komme med det retur. Eller et barn bestemmer hvad vi skal lave ex hinke. Terningen kastes og vi alle hinker det terningen viser. Vi har også små øve ark hvor børnene prøver at skrive tallene. Vi tæller alt hvad tælles kan på vej hjem fra skolen. På den måde arbejder vi målrettet didaktisk.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Børnehuset Hallandsgården:

Som tidligere nævnt arbejder vi ud fra vores kanon (årshjul) som er nøje udarbejdet efter vores aldersopdelte grupper. Hver børnegruppe har deres egen kanon. Derved sikre vi at lokalsamfundet bliver præsenteret til alle børn på det udviklingsstadier de er på.

Vi vil herunder nævne de forskellige nærmiljø og lokalområder vi præsenterer børnene for i Hallandsgården.

Nærmiljø:

Langebros ved Øresund, Hellebæk Kohave, Plejehjemmet Falkenberg, Nordskov Mølle, Nordkysthallen, fodboldbanen og grusbanen. Marken ved institutionen, Hellebæk skole afd. Apperup, Hellebæk kirkegård og Hellebæk kirke, Bølgen (kulturhus).

Lige ved siden af os ligger en mark med et lille skov område og tilhørende sø. Denne mark/skov bruges til at lege, lave efterårsløb, flyve med drager, klatre i træer, indsamle æbler og brombær, lede efter snegle og meget mere. Æblerne og brombær bliver til dejlige smagsoplevelser og en gang årligt samler hele institutionen æbler fra nær og fjern til vores årlige æblemøst mosteri. Brombær bliver ligeledes til syltetøj, eller blot spist.

Nordkysthallen bruger vi en gang ugentligt i vinterhalvåret. Vi sætter musik på og leger fælleslege og bruger vores kroppe. Her er god mulighed for at træne den motoriske del. Her er bolde og bløde redskaber til rådhed. Masser af tid til fri-leg. Børnene bruger meget til på at bygge ikke rørdjord bane og der spilles masser af bold.

Ikke langt fra os ligger Hellebæk Kohave. Vi kan komme dertil på gåben eller cykel. Det er en meget stor skov hvor der på nogle områder går køer som vi kan komme tæt på. I skov området er der mange forskellige søer med udkigsposter. Her kan vi lære om søens/skovens fugle, skovens krible-krable og alle de forskellige træer. Her i skoven er der så mange læringsmiljøer om naturen og kulturhistorie om blandt andet Anes hus.

Vi har heller ikke langt til Øresund. Her kan vi undersøge forskellige strandsten, tang, krabber og andet godt fra havet. Om sommeren stikker vi træerne i vandkanten og kaster med sten. Vi bygger med sten og laver flotte tegninger i sandet af vores skygger. Nordskov Mølle er kultur historie som alle vores børn har glæde af at se.

Lokalmiljø:

Hellebæk kirkegård (Halfdan Rasmussen). Hornbæk havn. Kronborg. Søfartsmusset. Kulturværftet. Helsingør bymuseum. Øresundsakvariet. Marinlyst strandlegeplads. Marinlyst slot. Helsingør bibliotek. Hammermøllen. Borupgård teater.

En gang om måneden (på skift af stuerne) tager alle børnegrupper med toget til Helsingør hvor et stort bibliotek ligger. Her leges, læses bøger ses film og spises medbragte madpakker, før turen går retur. Toget er altid et hit og en stor oplevelse.

Øresundsakvariet er også et sted alle grupper besøger et par gang årligt og her i forbindelse med et læringsforløb om fisk i Øresund og sund mad.

Hammermøllen er også et hit. Her kan vi tage toget til, gå eller cykle der til med børnehavebørn. Der er masser af kulturhistorie om huset og vandmøllen og den flotte smedje Kronborg Geværfabrik. Området ligger i skoven så her er gode naturoplevelser.

En tur til renæssanceslottet Kronborg kommer vi også et par gange årligt. Alt efter alder er oplevelserne forskellige. Udenomsarealerne med voldgrave og pladsen i midten af det kæmpe store slottet er en stor oplevelse i sig selv. Men slottet har så mange oplevelser at byde på. En kirke, en festsal, gobeliner, julefest, kasematterne (underjordiske gange), arkitektur og mange forskellige bygningsmaterialer.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Børnehuset Hallandsgården:

- Vi skaber forskellige legemiljøer til inspiration og videreudvikling
- Vi spørger f.eks. til samling: Hvad vil du lege?
- Vi bruger vores rum/faciliteter til både fysisk udfoldelse og stille fordybelse
- Børnenes billeder og produkter hænges i børnehøjde
- Vi hjælper børnene med at italesætte følelser og behov og taler om, hvordan barnet er en god ven
- Vi taler pænt til hinanden, både børn og voksne
- Vi minimerer støjniveauet indenfor i form af ”indestemmer” og ”udestemmer”. I vuggestuen får børnene lov til at bruge de høje stemmer udenfor.
- Vi bruger vores møbler til at skabe ”rum i rummet” og plads til at fordybe sig
- Vi udstiller børnenes kreative ting rundt i huset, ude og inde, så børnene får en oplevelse af, at her hører jeg til, det er mit og jeg er en del af dette fællesskab
- Vi pynter op i vinduerne for at skabe hygge
- Vi sætter legetøj frem om morgenen, så børnene kan få lyst til at lege

- Vi har legetøjet i børnehøjde, f.eks. er togbanen monteret på en plade i vuggestuen
- Vi begrænser visuel larm, når vi pynter op på væggene
- Vi skifter løbende ud i legetøjet.
- Vi tager naturen med ind i huset

Vi ønsker at skabe et trygt og udviklende børnemiljø der er i overensstemmelse med vores værdier og politikker. Et miljø hvor børnene har medindflydelse på forandring og nye tiltag.

Endvidere arbejder vi løbende med at få renoveret huset rum for rum, hvor fokus ligger på at få indtænkt vores opstillede delmål; for det fysiske, psykiske og det æstetiske børnemiljø, og med at forbedre børnenes fysiske miljø, både ude og inde.

Der er arbejdet ud fra den pædagogiske indgangsvinkel om, at børn er forskellige og har brug for forskellige rum og ro i større eller mindre grad. Børnemiljøet indrettes efter den aktuelle børnegruppe og de enkelte børns behov.

Der skabes rum for forskellige typer af lege og aktiviteter ude såvel som inde.

Materialerne skal være tilgængelige, for at understøtte børnenes kreativitet og selvstændighed. Alle flader i rummet kan inddrages aktivt til leg og formidling, samt udstilling af børnenes produkter, som afspejler det aktuelle tema. De voksne er tilgængelige der hvor børnene leger.

I alle overgange og mellemrum i hverdagen arbejdes der med genkendelige og trygge strukturer som er tydelige for børnene.

Det fysiske børnemiljø:

De støjdæpende tiltag bliver der løbende arbejdet med i hver gruppe, og ud fra dette arbejde er der fundet fælles tiltag, der arbejdes videre med.

Vi skal i samarbejde med børnene mindske støjniveauet i institutionen og dermed skabe en bedre trivsel i hverdagen.

Vi skal sammen med børnene gå på opdagelse og kortlægge hvordan støjen ser ud hos os.

Vi skal sammen finde steder og situationer, hvor børnene kan få glæde af forandringer, som de voksne ikke har tænkt over, så vi bedst muligt kan finde løsninger på hvordan vi tilgodeser de brølende drager og de mere støjfølsomme væsner.

Vi skal have fokus på lys, sikre et godt indeklima og styrke børnenes sundhed, trivsel og læring.

Vi skal skabe et godt indeklima der indebærer, at de enkelte rum har en passende temperatur, ingen træk, en god luftkvalitet, ingen fugt, en god belysning og rene gulvflader. Inventar såsom møbler og indretning i børnehøjde.

De fysiske rammer skal både inde og ude være tydelige og inspirere til leg og fordybelse.

Det psykiske børnemiljø:

Børn og forældre skal kunne mærke glæden ved at komme i Hallandsgården. Børn og forældre skal føle sig mødt af nærværende voksne, som hilser på børnene med øjenkontakt, smil. De voksne bringer en positiv og tryk stemning i rummet og musik kan være med til at understøtte stemningen.

Børnene skal omgives af imødekommende, nærværende og engagerede personaler som støtter børnene i at se og aflæse deres kammeraters signaler.

Vi støtter børnene i at sige til og fra i forhold til hvad de vil, og at omgangstonen børnene imellem er respektfuld. Vi sikrer at alle børn indgår i relationer at børnene forstår, at vi alle er forskellige og der er plads til dette.

Gennem leg og samtale sikre vi os at børnene får et godt socialt samvær også på tværs af grupperne, og gennem samtale med børnene får gjort klart hvordan det er at være en god kammerat.

Alle konflikter tages åbent og i dialog med de børn der er involveret, evt. bliver der også taget kontakt til forældrene.

Vi skaber rammer der inkluderer børnene i mindre og større fællesskaber.

Vi arbejder i perioder med Mary fondens ”*Fri for mobberi*” kuffert. Det er et arbejdsredskab vi kan se har en gavnlig effekt på børnenes måde at håndtere konflikter på. Det er et redskab, der forebygger mobning og hjælper børnene med at sætte ord på deres følelser. Dette ser vi komme til udtryk når et barn hentyder til en samtale, der har været evt. ud fra samtaletavlerne, eller med deres små bamsevenner. Vi oplever at ”*Fri for mobberi*” bidrager positivt til det psykiske børnemiljø og er et redskab der danner et godt fundament for inklusionstanken i vores hus.

Det æstetiske børnemiljø:

Vores rumindretning skal påvirke børnene positivt og give dem en følelse af at her er rart at være. Indretningen skal være hyggelig og med en indbydende atmosfære. Udsmykningen på væggene skal afspejle vores pædagogiske aktiviteter og livet i huset.

De forskellige rum, inde og ude, skal inspirere og stimulere børnenes nysgerrighed og sanser.

De forskellige rum skal byde på forskelligartede oplevelser, der pirrer børnenes lyst til at udfolde sig og legetøjet skal have sin faste plads så det nemt kan ryddes op.

Udsmykningen skal afspejle at det er børnene, der har udfoldet sig kreativt.

For at kunne arbejde med vores børnemiljø har vi løbende dialoger med børnene. Børnehavebørnene har en mening og kan udtrykke, hvad der er godt og hvad der er mindre godt. I vuggestueafdelingen kigger vi løbende på børnemiljøet, for at afstemme og dokumentere hvad ændringer og nye tiltag indebærer for trivslen hos børnene.

Efter igangsatte projekter evaluerer vi sammen med børnene, vi taler med børnene om hvad de synes om det.

Vi ser løbende vores udviklingstiltag forplante sig til udvikling, trivsel og læring hos børnene. Som eksempel herfor kan vi b.la. nævne vores kontinuerlige fokus på Mary Fondens "*Fri for mobberi*". Her er det tydeligt at se i forskellige situationer, at børnene har taget nogle af redskaberne til sig og fx bliver bedre til at udtrykke sig.

Vi oplever også at øget fokus på vores inkluderende kultur påvirker børnene positivt og børnene er blevet bedre til at inkludere hinanden.

Vores indretning skaber tydelighed og give børnene nemmere ved at overskue de muligheder der er for de forskellige aktiviteter.

Vi har afgrænsede områder på legepladsen, hvilket giver dynamik og skaber rum til fordybelse i leg. Ydermere bidrager dette til et lavere støjniveau på legepladsen.

Ved at indrette stuerne med stole og borde i børnehøjde og anvende Bobles produkter som stole, har vi dæmpet støjniveauet og har gjort det lettere for de yngste børn at være selvhjulpne i forhold til at kunne komme til og fra bordet.

Vi arbejder løbende med at forbedre børnenes miljø ud fra en prioriteret handleplan. Vi mener vi har så spændende et hus, at kun fantasien sætter grænsen.

Bestyrelsen, personalet og forældrene ønsker alle at skabe de bedste forudsætninger for Hallandsgårdens børn, og sammen vil vi skabe den bedste trivsel i dagligdagen.

De seks læreplanstemaer



”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”



Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Fælles tilgang:

Hver morgen når børnene møder ind i Hallandsgården, mødes de af de voksne med et "Godmorgen *barnets navn*". Ofte efterfulgt af yderligere kommentar eller spørgsmål. Dette gøres bevidst for, at imødekomme barnet så det føler sig velkommen og tryk.

I dagligdagen hjælper vi det enkelte barn til at sætte ord på egne og andres handlinger, ønsker og følelser. Dette kommer eks. til udtryk under samling i vores aldersopdelte grupper, hvor barnet får mulighed for at øve sig i at tale højt, være i fokus, lytte til andre samt træffe valg f.eks. ved at bestemme hvilken sang der skal synges. Dette medvirker til, at barnet opnår følelsen af at blive set, hørt og respekteret, indgå i en demokratisk proces, samt mærke sig selv som individ og del af et større fællesskab.

Vi arbejder i aldersopdelte grupper og på tværs af alder i afdelingerne, hvor vi bl.a. understøtter at alle børn kan udforske og erfare sig selv og hinanden på nye måder.

I løbet af dagen, vil børnene møde udfordringer så som at vente på tur, være selvhjulpne med tøj, konflikter der skal løses og lignende. De voksne motiverer, guider og støtter barnet, så vi på en anerkendende måde viser at vi har troen på at barnet kan mestre det. Med den voksnes positive forventning og tro på barnets evner og kunnen, oplever barnet stolthed og succes ved selv at kunne klare udfordringen.

Vi er i dialog med forældrene om barnets trivsel og alsidige personlige udvikling i hverdagen og bringer de øvrige læreplaner i spil i læringsmiljøet for at understøtte hele barnet i dagtilbud så vel som i hjemmet.

Læringsmål:

- Lære at vise og kontrollere sine følelser og behov
- Øve sig i at blive mere selvhjulpne
- Føle stolthed og tilfredshed når de tager initiativ til selv at prøve
- Indgå i de sociale fællesskaber
- Føle et stærkt selvværd og en positiv selvfølelse
- Opnå viden om, at vi alle er forskellige fysisk og psykisk
- Fordybe sig i både individuelt arbejde og i samarbejde i større og mindre grupper

Vi har erfaret at:

Når vi giver redskaber til at sige fra, f.eks. med babytegn i vuggestuen, så oplever vi at børnene har mere kontakt med deres følelser og behov. Når vi lærer og arbejder med at styrke børnenes selvhjulpethed, f.eks. med af og påklædning, har det betydet, at børnene selv tager initiativ til at komme i gang med påklædningen. De er stolte, når det lykkes og herved har de udviklet mere selvtillid.

Når vi gennem den daglige indsats arbejder med, at børnene skal lære at være gode kammerater og kunne håndtere uvenskaber, oplever vi at børnene er blevet mere glade for at se hinanden. De har lært at invitere hinanden ind i lege og de sætter i langt højere grad grænser for sig selv i forhold til andre.

Når vi fanger de bolde, som børnene kaster, når de udviser interesse for hinandens forskelligheder og vi hjælper dem med at sætte ord på, hvordan vi kan være forskellige, så oplever vi at børnene får en forståelse for hinandens forskelligheder fysisk og psykisk.

Når vi tilrettelægger aktiviteterne/forløbene og lægger vægt på, at børnene udvikler evne til at fastholde deres opmærksomhed og fordybe sig i forskellige aktiviteter, så lærer de at skelne imellem konstruktiv arbejdsuro og forstyrrende støj.

Social udvikling



”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Fælles tilgang:

I Hallandsgården tilbyder vi læringsmiljøer som understøtter børnenes relationer til andre børn. Hos os er det vigtigt, at alle børn oplever at have en god ven og være en del af et fællesskab, som medvirker til at skabe trivsel for barnet. Vi hjælper derfor barnet med at udvikle positive strategier til både at indgå i socialt samspil samt konflikthåndtering. Vi støtter barnet i at udtrykke sig verbalt og nonverbalt samt til at kunne sige fra, når egne grænser overskrides. Ligeledes taler vi med børnene om forskellighed - herunder at vi tænker og handler forskelligt. Vi har både fokus på de sociale fællesskaber i voksenstyrede aktiviteter, i større og mindre grupper, samt i den frie leg.

De voksne agerer som rollemodel i det pædagogiske læringsmiljø, hvor børnene kan spejle sig i det de ser. Herigennem viser vi børnene at have tolerance og forståelse over for hinanden - også selvom der opstår en uenighed. Vi italesætter over for børnene, hvad andre børn har som styrke og anvender disse ressourcer ind i den demokratiske dannelse. Eksempelvis ved at italesætte barnets hjælpsomhed, når det venter på tur, siger goddag/farvel etc.

Vi anvender bl.a. materialet og metoden *Fri for mobberi* og børnesamtaler til at understøtte vores arbejde med børnenes sociale udvikling.

Læringsmål:

- Lære at være sammen med andre børn – lære at være en del af et fællesskab
- Lege i små og store grupper og forstå andre børns behov og følelser
- Etablere og vedligeholde venskaber og lege sammen med børn med andre normer og værdier
- Medvirke til at opbygge gruppens normer og regler
- Tage del i ansvaret over for fællesskabet
- Bruge sproget hensynsfuldt i forbindelse med konflikter/konfliktløsning

- Varetage dagligdagens personlige funktioner, herunder kunne forstå og følge en instruktion
- Forstå betydningen af at have venner, og blive bekendt med eget ansvar i forhold til at udvikle og vedligeholde gode relationer til både børn og voksne

Gennem projektet "Fri for mobberi" har børnene i børnehaven oplevet anerkendelse og at blive respekteret som de personer de er. De har i større grad oplevet at høre til og blive inddraget i fællesskaberne.

Når aktiviteterne tilrettelægges så børnene inddrages i aftaler om, hvilke regler og normer der skal gælde i/for gruppen, og hvordan reglerne overholdes, så oplever børnene at de har indflydelse på og kan påvirke gruppens aftaler.

Når aktiviteterne tilrettelægges, så børnene lærer at påtage sig opgaver, som ligger ud over deres personlige interesse, herunder at overholde aftaler om orden, oprydning og arbejdsro.

Børnene kan udvikle sig gennem rollespil og samtidig bevidstgøre sig om, hvordan de ved hjælp af sproget og kropssprog kan medvirke til både at formindske og forstærke uenighed og konflikter.

Aktiviteterne i gruppen styrker og videreudvikler børnenes færdigheder i forhold til at være selvhjulpne. De gør erfaringer med at modtage og forstå en kollektiv besked og handle derefter.

Eksempler:

Børn og voksne sidder til samling og taler om følelser ud fra det pædagogiske materiale "Fri for mobberi". Store billeder viser hvordan børn viser deres følelser med deres kropssprog. Børnene er meget ivrige efter at fortælle om det, de ser på billedet. Ringene breder sig i vandet. Børnene fortæller situationer hvor de har være kede af det, vrede, sure, glade m.m. For derefter at brede sig ud til andre børn, forældre, voksne, dyr m.m. En pige vender sig mod en anden pige og spørger om de skal lege. Pigen siger ja og de giver begge hinanden et kram og griner.

Når vi taler om mobning til samling ud fra billederne fra "Fri for mobberi", hænger vi billederne op og oplever at børnene selv taler om dem på et senere tidspunkt.

Kommunikation og sprog

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41



Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Fælles tilgang:

I Hallandsgården arbejder vi med kommunikation og sprog på flere niveauer. Dette gør vi da sproget både indeholder det verbale (tale)sprog, det kropslige sprog (nonverbale) samt det kreative skabende sprog hos barnet. I vores pædagogiske arbejde praktiseres det ved, at der arbejdes med ord, brugen af kroppen som udtryksmiddel, billedsprog, dans, drama, historiefortælling og meget mere. Ligeledes indgår sprogtrappe / sprogvurderinger (tests) i det pædagogiske arbejde.

De voksne er tydelige sproglige rollemodeller, som skaber sammenhæng mellem den verbale og den non-verbale kommunikation. I kommunikationen prioriteres det at børn og voksne kan have øjenkontakt og se hinandens mimik, idet det fremmer mulighed for dialog. Barnet får tid til at svare og opmuntres til turtagning i dialogen, ved at den voksne bygger ovenpå og udvider barnets kommunikation. Dette foregår i de daglige rutiner, såvel som i det tematiske sprogarbejde. I det fysiske læringsrum præsenteres børnene for skriftsprog og understøttende illustrationer. Kommunikation og sprog er grundlæggende for at kunne indgå i fællesskaber med andre, derfor arbejdes der med læreplanstemaet hele dagen i tæt samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Der igangsættes aktiviteter, der understøtter barnet i at være aktivt deltagende og gøre sig egne erfaringer i at bruge sine sproglige kompetencer. Her er det en forudsætning at barnet øver sig i at lytte og bruge egen stemme. Dette sker i hverdagens leg og dialoger, samt i tilrettelagte aktiviteter såsom Fri for mobberi, dialogisk læsning, Læse Leg, sang og sanglege, rim og remser. Et vigtigt element er desuden at barnet øver sig i at sætte ord på egne tanker og oplevelser, så barnets eget perspektiv kommer i spil. Børnene gives mulighed for at kommunikere på forskellige måder ved inddragelse af babytegn, piktogrammer o.l. Desuden vægtes det højt at barnet har mulighed for at øve sig både i relationen voksen-barn, barn-barn og i det større børnefællesskab.

Læringsmål:

- Udtrykke sig uanset deres sproglige niveau
- Vise nysgerrighed for sproget gennem sanselig og kropslig leg med sproget
- Håndtere konflikter verbalt eller med babytegn frem for fysisk håndtering
- Deltage i samtale og kunne veksle mellem at lytte og ytre sig
- Have opmærksomhed på sprogets forskellige funktioner og tilpasse sproget til forskellige situationer
- Tale om sprog
- Samtale om indholdet i billeder og tekster
- Fortælle om egne oplevelser i sammenhængende form
- Lytte til oplæsning og fortalte historier og genfortælle tekstens indhold
- Fortælle situationsuafhængige historier ud fra billeder eller hørte historier
- Videreudvikle og nuancere ordforråd og begrebsforståelse
- Lege, improvisere og eksperimentere med rim, rytme, sproglyde og ord

- Have kendskab til bogstavernes navn, form og lyd
- Lege og eksperimentere med sætnings- og orddannelse
- Lege og eksperimentere med skrift og skrevne meddelelser som middel til kommunikation
- Bruge bogstaver og eksperimentere med ord og sætninger i egen håndskrift og på computer

Vi har erfaret at:

Gennem samtale og dialog øver børnene forskellige former for tale- og lytteroller, herunder at føre ordet og at lytte opmærksomt til andre

Skabe rammer, hvor børnene får mulighed for at øve sig i at lytte, tale og spørge og dermed udvikler bevidsthed om sprogets forskellige funktioner. De får ligeledes en fornemmelse for, at man taler forskelligt afhængigt af, hvem man henvender sig til, og hvad man vil opnå.

Forløb der giver børnene anledning til at tale om sprog og til at undre sig over sproget og søge forklaringer på ord, de ikke kender eller forstår.

Vores sproglige fokus sigter på at udvikle børnenes ordforråd, deres sprogbrug og sproglig bevidsthed.

Samtale om indholdet i tekster tager udgangspunkt i åbne spørgsmål og understøtter børnenes tekstforståelse.

Give børnene mulighed for selv at fortælle, fantasere og genfortælle med anvendelse af forskellige udtryksformer. Forløb der indeholder oplæsning og fortælling, der omfatter både fakta og fiktion. Der lægges vægt på at appellere til børnenes fantasi og lyst til at beskæftige sig med bøger og andre skriftlige medier.

I forbindelse med børnenes genfortælling af hørte historier anvendes forskellige visuelle modeller til støtte børnenes fortælling. Der gives mulighed for, at der arbejdes med historiers fortællestruktur (indledning, handling og afslutning)

Aktiviteter giver børnene mulighed for at afprøve og udvikle sprog og begreber i relevante sammenhænge. De bruger sproget til at udforske og undre sig, til at more sig og til at lege med

Gennem bøger og oplæsning møder børnene skriftsprogets mere komplekse strukturer. For at forøge børnenes muligheder for at lære ord gennem oplæsning inddrages børnene som aktive medfortællere af historien.

Forløb der omfatter aktiviteter og lege med lyde, rim, rytmer og grafiske symboler, herunder bogstaver og tal.

Børnenes kendskab til bogstavernes navn, form og lyd indgår i en funktionel sammenhæng.

Forløb der giver børnene rige muligheder for at reflektere over sproget, herunder lege og eksperimentere med ord- og sætningsdannelse. Forløb der lægger vægt på systematisk udvikling af ord- og begrebsforståelse.

Børnene gør erfaringer med at meddele sig gennem tegninger og tidlig skrivning, herunder såvel selvopfundne tegn, skribleskrift og bogstaver. Dette fremmer børnenes indsigt i, at sproget er et kommunikationsmiddel, der gør, at man kan meddele sig til andre i tale og skrift.

Børnene får mulighed for at eksperimentere med tidlig skrivning ved at tegne/skrive små fortællinger, beretninger, beskrivelser m.m. såvel med håndskrift som på computer.

I forbindelse med børnenes tidlige skrivning samtales om forskellige hverdagsgenrer: ønskesedler, huskesedler, opskrifter, breve m.m.

Fra starten af førskolearbejdet tilskyndes børnene til at lege sig ind i rollen som læser ved at sidde med en bog og eksperimentere med at læse for sig selv eller andre. Udsmykning og bøger på stuen inspirerer børnene til egen tekstproduktion og tidlig læsning af bøger.

Eksempler:

I vores små kufferter, har vi billeder, figurer og materialer som passer til en sang. F.eks. sangen "Jeg er en lille undulat" Her er et billede af alle de ting der er med i sangen. Billederne spredes ud på bordet og så får hvert enkelte barn lov til at kigge og føle på materialerne. Alle børn vil gerne prøve, også dem som ikke kan nå og så får de hjælp af en makker, hvis de ikke selv kan. Vi har meget morskab af at synge sangen, også når billederne ligger forkert og der kommer pludder ud af det. Her bliver talt meget om hvilken vej vi læser, rækkefølgen af billederne, hvad der rimer, vente på tur, række hånden op osv.

I samtalen med børnene eller det enkelt barn er det vigtigt, at vi som pædagogisk personale, har fokus på rum og tid til, at lytte og spørge ind til det som der fortælles. Vi støtter børnene i deres kommunikation og hjælper dem på vej der hvor det er svært. Det kan være i en fortælling, hvor barnet forsøger at sætte ord på f.eks. en ferieoplevelse. I fortællingen kan barnet måske ikke finde det rette ord. Her guides barnet i form af spørgsmål frem til det rette ord, hvor efter barnet viser stolthed. B.la. laver vi ferieplancher med billeder af barnets ferieoplevelser der understøtter hukommelsen og fortællerlysten.

Dialogisk oplæsning med rim, ræmser og fagter bidrager til børnenes sproglige udvikling og vi præsenterer også forældrene for denne måde at læse på.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".



Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Fælles indsats:

I Hallandsgården er det vigtigt, at vores arbejde med krop og bevægelse skal handle om, at der både er fokus på barnets forståelse samt brugen af kroppens muligheder, bevægelse, sundhed og meget mere. I vores pædagogiske arbejde med børnene skal det praktiseres ved, at der laves rytmik, gymnastik, sanglege, boldlege samt besøge legepladser med nye grovmotoriske udfordringer. Der skal også være fokus på sund kost og sund levevis.

Vores læringsmiljøer inde og ude giver mulighed for at barnet kan styrke og udfordre sin krop. Uderummet giver barnet stor mulighed for at sanse og bevæge sig. Ved brug af legepladsen og naturen omkring os skabes der varieret bevægelsesmulighed. Vi er opmærksomme på at vore rum og regler ikke sætter begrænsninger for barnet - eks. kan inde lege flyttes ud og gangarealer bruges til motorikbaner. Vores møbler er flytbare og kan bruges varieret, de fleste af vores siddeflader er bObles produkter, hvor form og materiale er egnet til motoriske aktiviteter. I legen såvel som i aktiviteter er der fokus på at barnet bruger og udforsker sin krop – eks. motorikbane, cykelbane, sanse-lege, yoga, kroppen som måleredskab. De voksne er kropslige rollemodeller og deltager aktivt i bevægelseslege.

Barnets kropslige læring fremgår gennem leg og brug af kroppen. Krop, sanser og bevægelse tænkes derfor ind i alle de aktiviteter og temaer vi tilbyder børnene at deltage i. Desuden er der i det frie rum rig mulighed for at alle børn kan bruge og få udfordret deres kroppe. Hverdagen tilrettelægges så barnet hele dagen får mange muligheder for at bruge sin krop og gøre sig erfaringer med den – eks. at barnet selv kravler op på en stol, selv tager tøj på. Der er plads til alle former for leg – rolig såvel som vild eller risikofyldt. Vi øver balance, tilbyder løbecykler og pedalcykler. Målet er, at alle børn kan mestre en cykle inden skolestart.

Når aktiviteter planlægges er der fokus på motorik såvel som sanser og vi bruger forskellige inspirationsmaterialer såsom inspiration fra DGI, Danmarks læringsportal EMU og fra lokale kunstnere.

Vi er i dialog med forældrene om deres barns motoriske udvikling og giver vejledning i hvordan de kan understøtte denne. For børn i udsatte positioner sætter vi i samarbejde med forældrene og evt. fysioterapeut, særligt tilrettelagte motoriske forløb i værk eks, massage eller træning af basale færdigheder.

Der skabes sammenhæng til lokalområdet ved brug af forskellige sportsfaciliteter, Nordkysthallen, kulturinstitutioner og af den nærliggende natur.

Læringsmål:

- Beherske og bruge kroppen varieret og vise udholdenhed
- Kombinere sproglige aktiviteter med fysiske handlinger
- Beherske finmotoriske bevægelser
- Udvikle sin balance på løbecykle
- Udvikle en god håndhygiejne
- Spise sundt og varieret Beherske og bruge kroppen varieret og vise udholdenhed
- Kombinere sproglige aktiviteter med fysiske handlinger
- Beherske finmotoriske bevægelser
- Udnytte hele institutionen og dens legeområder og kende lokalområdets muligheder og begrænsninger for motorisk udfoldelse
- Cykle på tohjulede cykler
- Spise sundt og varieret
- Udvikle god hygiejne

Ved lege som motiverer til fysiske aktiviteter, oplever børnene glæde og velvære. Børnenes elementære grovmotoriske færdigheder trænes gennem idrætsaktiviteter og bevægelseslege, og relevante forklaringer og instruktioner gør børnene fortrolige med brug af redskaber og værktøjer. Lege og aktiviteter tilrettelægges, så børnene oplever og får indsigt i kroppens muligheder og begrænsninger.

Kobler tale- og kropssprog sammen i lege og rollespil.

Aktiviteter indeholder remser/sange, der understøtter særlige bevægelsesmønstre. Gennem Aktiviteter stimulerer barnets bevidsthed om kroppens placering i forhold til omgivelserne fantasifortællinger får børnene mulighed for indlevelse og brug af fantasi, følelser, motorik og sanser.

Aktiviteterne støtter børnene i at videreudvikle deres finmotoriske bevægelser. Gennem aktiviteter som at klippe, tegne, male, eksperimentere med tidlig skrivning og anvende it udvikler børnene deres finmotoriske færdigheder og øver øje-hånd koordination.

Aktiviteterne inddrager institutionens legeområder såvel ude som inde på en sådan måde at børnene bliver fortrolige med og kan udnytte dem. Børnene lærer at orientere sig i deres lokalområde både i forhold til at begå sig i trafikken og til at kunne anvende lokalområdets tilbud.

Aktiviteterne i institutionens pædagogiske køkken, inddrager børnene i madlavning. Børnene lærer at kende forskel på sundt og usundt og finder balance mellem de to. Det styrker børnenes sundhed og er medvirkende til at nedbringe børnenes sygedage.

Eksempel:

Der findes ikke noget bedre, end at opleve et barn som øver, øver og øver sig på at cykle og så opleve den sejr det er for barnet pludselig at mestre den øvelse.

Eller gå i salen i kælderen og lege sanglege, klatre på klatrevæg, slå koldbøtter.

Alle ting som øver barnets bevægelsesglæde, udholdenhed og lærer barnet at koordinere grund-bevægelserne.

Børn er i konstant bevægelse. Derfor kan børn bruge for nogen gange, at stoppe op og mærke sig selv. Vi taler om hvad de forskellige dele af kroppen hedder og hvad de bruges til. Vi mærker når noget gør ondt og når noget er rart. Til stille musik lægger børnene sig på gulvet, veksler mellem at kigge op i loftet eller lukke øjnene for at mærke sig selv. Børnene massager hinanden på hoved og ryg for, at mærke efter om kroppen slapper af og har det rart. Bagefter tales der om hvordan det føles. Hvad var dejligt, hvad var irriterende, blev man træt eller fik man mere ro i kroppen.

Natur, udeliv og science



”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Fælles indsats:

At arbejde med naturen og naturfænomener, har stor prioritet i Hallandsgården. Det er vigtigt for os, at der i børnenes hverdag gives muligheder for at opleve naturen og årstider samt gives indblik i, hvad man kan foretage sig i naturen (opleve, udforske, eksperimentere med m.m.). Vi tager på ture i naturen, hvor børnene kan få oplevelser. Der skal også være fokus på smådyr (sommerfugle, mariehøner, snegle, orme m.m.), som børnene kan studere.

Børnene præsenteres for de forskellige lokalområder fx skoven, åen, marken, stranden, naturlegepladser. Vi ser naturen som et fantasi-sted, hvor man kan bruge sin krop. Der skal være plads til både den risikorienterede og den sansemotoriske oplevelse. Vi tager på tur ud i naturen med det formål ”bare” at være. Vi har forskellige projekter i årets løb som fx sommerfuglelarver, vind, skoven, åen, stranden, bål, bålmaid, højbede, og vi bruger naturens spisekammer.

Vi følger børnenes spor, og understøtter deres naturlige nysgerrighed. I hverdagen bruge de voksne eksempelvis inspirationsmateriale fra de lokale naturinstitutioner, Grønne spire, Leg & Lektie.

Ved måltidet taler vi fx om æbler og dets kerner i kernehuset, vi har hele stykker frugt med ind på stuen, så børnene kan se hvordan et æble/kernehus ser ud.

Vi har fælles opmærksomhed på uderummet fx med krible krable dyr. Vi forsøger at tiltrække nogle dyr på legepladsen, - vi laver f.eks. insektbo, fuglekasser og sætter fælder. Vi går på tur, samler affald op og smider i skraldespanden og der tales om affald – vi lærer børnene at have respekt for omgivelserne. Vi er opmærksomme på bæredygtighed og miljøet, og anvendelse af naturens ressourcer.

For at børnene kan få en begyndende matematisk opmærksomhed, så måler og vejer vi ting, sammenligner størrelser og vægt. Vi taler om tyngdekraften, Vi måler fx skridt, ser hvad kan flyde/synke. Vi tæller, taler

om stor, lille, former, Vi finder store blade, små pinde, stort hul osv. Vi udfordrer børnene på forskellige niveauer som er tilpasset børnenes udvikling og kompetencer.

Vi arbejder med eksperimenter og sætter ofte noget i gang, vi ikke ved, hvor skal ende. F.eks. hvad kan flyde eller synke; Æbler, madrester, hvad kan rådne? - Sne, vand, hagl, frost, hvad er forskellen? - Vi sår karse, blomster – noget som løbende kan holdes øje med, hvad sker der til sidst – kan det spises? - Vi laver forskellige eksperimenter alt efter hvilken årstid det er.

Vi formidler viden og inspirationsmateriale digitalt, og samarbejder med forældrene om at understøtte en grundlæggende naturvidenskabelig dannelse af børnene inden for både natur, udeliv og science.

Naturoplevelser i barndommen dækker alle læreplanstemaerne, her indgår både den følelsesmæssige, den kropslige, den sociale, den kulturelle, den sproglige og den kognitive dimension.

Læringsmål:

- Lære at holde af, at være ude i naturen og lege og se de ting der er
- Udvide nysgerrighed omkring naturfænomener, udforske og opleve naturen, lægge mærke til naturfaglige fænomener fra hverdagen, herunder at tænke over, stille spørgsmål til og tale om deres iagttagelser
- Kende til årets og døgnets gang og til begivenheder i naturen, som er knyttet dertil. Kende forskellige vejrfænomener
- Sortere indsamlet materiale efter forskellige kategorier, herunder form, farve, overflade, antal og vægt
- Færdes hensynsfuldt i naturen. Få begyndende kendskab til dagligdagens ressourcer, som vand, elektricitet og affald
- Kende til sund og usund kost
- Have kendskab til tal og tælleremser, opbygge talforståelse ved at forbinde talnavn, talsymbol og antal have kendskab til matematiske begreber, der bruges til at navngive og beskrive former og fænomener
- Arbejde med regnehistorier

I vores hverdag sættes der fokus på undersøgende, eksperimenterende og legende aktiviteter. Aktiviteterne tilrettelægges, så børnene får mulighed for at udbygge deres naturfaglige forståelse. Når det er muligt, foregår aktiviteterne udendørs, på institutionens udearealer og i naturen.

Vi styrker børnenes opmærksomhed på hverdagsfænomener og inddrager deres umiddelbare iagttagelser i samtale. Børnenes spørgsmål om naturen følges op af den voksne med åbne spørgsmål, som sætter yderligere tanker i gang hos børnene.

Vi tager udgangspunkt i børnenes forskellige forudsætninger og tilrettelægger, så børnene får konkrete erfaringer med mange forskellige materialer fra deres nære omverden.

Vi lægger vægt på at udvikle børnenes interesse, nysgerrighed og respekt for naturen. Som en del af pædagogikken lærer børnene, hvordan man færdes i naturen, bruger den hensynsfuldt og undgår at gøre skade på planter og dyr, samt hvordan de selv kan bidrage til forbedring af miljøet.

Gennem spil, lege, undersøgelser og eksperimenter med tal, figurer, former og mønstre og konkrete materialer udvikles børnenes forståelse for matematikkens sprog. Arbejdet baseres på samtale/dialog og leg med konkrete materialer.

Naturen er noget særligt og langt de fleste børn holder meget af, at være ude i luften. Her er rige muligheder for mange oplevelser og indsigt i naturen. Himlen er blå med lidt skyer og solen skinner. Børnene lægger sig på en tæppe på græsset. Kigger op i himlen og ser skyerne bevæge sig roligt hen over himlen. Vi taler om hvad skyer er for noget, hvordan de opstår, hvorfor det regner. Hvilke lyde der er omkring os. Børn der griner og råber, fugle der synger, bilerne på vejen, flyet i luften, vinden der blæser m.m. Børnene har mange spørgsmål men også mange svar.

Naturen har en god indvirkning på børnene, det kan vi mærke. Det kommer til udtryk, når vi tager på tur ud af børnehaven, hvor at vi kan mærke, at børnene får en helt anden frihed og rolle når de bevæger sig i naturområder. De får meget mere overskud og energi til at kunne rumme hinanden og deres forskelligheder.

Eksempler:

Vi tager en tur ud i naturen. Det kan måske være i skoven eller ved marken, for at finde insekter, blad, sten, eller smådyr osv.

Vi tager materialer med, så børnene kan sammenligne de ting de finder, det kan være Ipad, plancher, bøger mv., naturligvis med hjælp fra de voksne.

Dette gør vi for at børnene skal have indsigt i nærmiljøet, og opleve naturen som et rum til at udforske verdenen.

Målet med det er også, at give dem mulighed og glæde ved at være i naturen, og lære at have respekt for den. Det er rigtig vigtigt, at vores nysgerrighed ikke slutter her, men at vi som voksne følger det helt til dørs, ved at arbejde videre med det, når vi kommer tilbage til børnehaven, og så længe at børnene er nysgerrige på det.

Nogle børn flytter deres grænser, ved at opdage at de faktisk godt kan røre ved de dyr, de evt. finder, og de bliver i det hele taget stolte, når de finder ud af, at de faktisk kan mere end de troede, da vi startede.

Yderligere eksempler kan være, når vi jager skygger på legepladsen, samler skrald på turen til legepladsen. Leder efter mønstre på legepladsen, som ligner dem vi har lavet på perlepladerne indenfor, det er matematik og science.

Kultur, æstetik og fællesskab



”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Fælles fokus:

I Hallandsgården vægter vi fællesskabet og samværet højt, vi øver os i at være sammen i både små og store fællesskaber. Fri for mobberi bruges til at understøtte børnenes forståelse af og deltagelse i fællesskabet.

Demokratiet er i fokus, børnene øver sig i at ytre sig i gruppen, at lytte til andre og at vente på tur. Vi har børn der kommer fra forskellige kulturer, hvilket giver anledning til gode dialoger. Til samling, drøfter vi normer og regler og hvad der optager børnene. Vi taler bl.a. om ”hvem bor hjemme hos jer” vi bor forskelligt - nogle har 1 forælder, andre har 3 søskende osv.

At arbejde med kulturelle udtryksformer og værdier handler for os om, at give børnene mulighed for at opleve kulturelle ting som for eksempel at se teater, se byens seværdigheder, se udstillinger, tage på museumsbesøg m.m. Vi skal have fokus på børnenes æstetiske og kreative sider, som skal stimuleres via forskellige skabende aktiviteter. Ligeledes skal vi præsentere børnene for IT (computer, Internet, spil m.m.) Ved at børnene erfarer og oplever varierende kreative udtryksformer, tanker, fantasi, følelser, strukturer m.v. møder børnene verden nuanceret, åbne og med respekt. I dette tema ligger der også en del af nøglen til vores inklusionsbestrebelse.

Vi gør meget ud af de forskellige traditioner, fx laver vi gækkebreve til påske og får besøg af påskeharen. Til jul laver vi julegaver og tager i kirke hvor vi synger julesange/salmer. I hverdagen gør vi brug af rim og remser, eventyr fx de tre bukkebruse, fortælles og leges. Institutionen har også egne traditioner, fx tager vi på ture, besøger kulturinstitutioner, besøger plejehjemmet, tager i teater, fejrer børnenes fødselsdage, kører med offentlige transportmidler, øver i at holde i hånd når vi går tur, holder bedsteforældredage og familiearrangementer m.m.

Vi bruger måltidet som samlingspunkt, hvor madkulturen er i fokus. Vi spiser i små grupper, så der er tid til nærvær og dialog.

Vi vægter læsning, sang, musik. Bøger er i børnehøjde, da bøger er en måde at udtrykke sig på.

Vi vægter stuemiljøer - hvor der er plads til at børnene kan udfolde sig kreativt. Rummene udsmykkes med børnenes egne kreationer og vi er opmærksom på æstetik i indretning. Børnene arbejder med forskellige materialer. Male, ler, modellervoks. Vi vægter at materialerne er tilgængelige for børnene.

Læringsmål:

- Være aktive deltagere i sang, musik og fortælling
- Udtrykke sig kreativt ved at tegne og male, opleve og samtale om forskelligartede kunst- og kulturindtryk
- Udtrykke sig på forskellige måder med billeder, sang, drama, spil på instrumenter, bevægelse, tale og skriftsprog
- Benytte forskellige materialer, redskaber og teknikker
- Udvide forståelse for forskellige kulturer

Forløbet tilrettelægges, så børnene får mulighed for med alle sanser at erfare, at viden, indtryk og oplevelser kan erhverves fra forskellige udtryksformer og medier, herunder billeder, musik, sange, film, fortællinger i talt og skrevet sprog og dramatiske optrin. Børnene gør selv erfaringer og eksperimenterer med at anvende disse udtryksformer både i voksenstyrede sammenhænge og i frie aktiviteter på eget initiativ.

Igennem skabende aktiviteter opnår børnene kendskab til og fortrolighed med brugen af forskellige redskaber, instrumenter, materialer, teknikker og arbejdsformer, der knytter sig til det praktiske/musiske område, herunder brug af it og medier og skriftlige udtryk.

Eksempel:

Kultur er at gå Lucia og holde fastelavn. Det skaber en fællesskabsfølelse og man skal være fantasifuld og kreativ i forhold til at skulle klæde sig ud.

Folkekirken er en del af den danske kultur. Her er mange forskellige arrangementer.

Nogle er hyggelige, nogle er sjove og nogle er sørgelige. Vi besøger kirken til jul og taler om Jesus, som hænger på korset, om døbefonten hvor det ofte er små børn som får vand i håret når de skal have et navn, men at det også kan være store børn og voksne mennesker. Man kan også blive gift i kirken og blive begravet. Børnene fortæller ivrigt hvad de har oplevet i en kirke. Organisten spiller på det store orgel til stor glæde for børnene, som sidder lige så stille og lytter.

Når vi besøger Halfdan Rasmussens gravsted går vi igennem kirkegården. Her taler vi om gravsteder. Børnene fortæller, at de kender nogen som er døde og hvorfor de døde. Nogle ligger i en kiste i jorden og nogle er blev til en engel i himlen. Børnene er meget nysgerrige på, hvad der står på stenene på gravstederne.

Evalueringsskultur



”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Som en del af arbejdet med kvalitet og det lovpligtige tilsyn, har Helsingør Kommune besluttet at benytte KIDS observationsmateriale. KIDS er et evidensbaseret dokumentations- og udviklingsværktøj til at forbedre den pædagogiske kvalitet i dagtilbud. Hermed sikres, at der på tværs af kommunen bliver observeret, vurderet og udviklet på et ensartet og kvalitativt grundlag. Arbejdet med KIDS understøtter også dagtilbuddenes arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan. Observationerne gøres i samarbejde mellem Center for Dagtilbud og Skoler og dagtilbuddene. Det betyder, at kvalitetssikringen og kompetenceudviklingen sker i samarbejde med personale og leder via samskabelsesprocesser og dialog. Processen i et KIDS-forløb består af 5 trin: 1) forberedelse, 2) observation, 3) dialog, 4) handleplan og 5) sparring.

Vi har arbejdet med at beskrive dele af vores pædagogiske aktiviteter ud fra praksisfortællinger. Vi har også arbejdet med smtte-modellen som forberedelse til og evaluering af aktiviteter. Men vi er optagede af, at finde en evalueringsmodel der er nem anvendelig og rummer flere elementer, og som bredt kan belyse vores praksis ud fra flere vinkler. Vi har altid evaluering af aktiviteter og arrangementer som fast punkt på personalemøder og bestyrelsesmøder, og på vores afdelingsmøder dykker vi yderligere ned i og reflekterer over vores pædagogiske indhold.

På personalemøder én gang om måneden og på pædagogmøder én gang om ugen, evaluerer vi også løbende nye tiltag der vedrører børnemiljøet i Hallandsgården. Børnemiljøet vurderes på baggrund af iagttagelser af børnenes adfærd, eksempelvis deres brug af rum og materialer, følelsesmæssige udtryk, samt børnenes måde at agere på over for hinanden. Børnemiljøet bliver ligeledes evalueret på bestyrelsesmøder og her evalueres der ud fra et brugerperspektiv.

Pt. er vi som skrevet i gang med at undersøge og finde en helt ny evalueringsmodel. Dette kræver selvfølgelig at vi implementerer en ny evalueringskultur i vores hus, hvor vi arbejder meget konkret med en bestemt metode som alle får ejerskab på og kan se mening og sammenhæng i.